

El repte de la llengua al ciberespai

Josep GIFREU, *El català a l'espai de comunicació*, Barcelona-Castelló-València, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Jaume I, Universitat de València, 2014, 272 pàgs.

Avui en dia són diverses les llengües que lluiten per colonitzar la cibersocietat a la xarxa, i el català s'hi està forjant un paper gens menyspreable. Josep Gifreu repassa, en una investigació a cavall entre l'assaig històric cultural i la crònica política, l'evolució del procés general de normalització lingüística alhora que descriu el canvi en l'ecosistema mediàtic durant el període 1976-2013: des de la publicació del diari *Avui* fins a la *Galàxia Internet*, la revolució radical que, en el nostre cas, ha implicat la incorporació de la versió catalana a *Google*, l'aparició del domini .cat, la publicació del diari *Ara*, els més de 400.000 articles de la Viquipèdia o, per contra, el tancament de RTVV.

L'autor, de forma completa, sintètica i crítica, dibuixa —des de la perspectiva de l'ecologia de la comunicació— l'ecosistema actual del català, tot resseguint el camí no gens planer que aquest ha hagut de recórrer per obtenir l'estatus de llengua mitjana. El recorregut s'inicia abordant la relació entre llengua i espai de comunicació, i hom constata que, per assolir la plena normalitat, cal que un idioma disposi d'un espai propi, «políticament reconegut, socialment institucionalitzat i funcionalment apte per a tots els serveis de comunicació i cultura en l'era digital en xarxa». Tot seguit, Gifreu resumeix l'evolució de la recerca sobre polítiques de normalització i mitjans de comunicació, l'estandardització i els seus models als mitjans de comunicació, l'estandardització i els seus models als mitjans de comunicació, l'estandardització i els seus models als mitjans de comunicació. Més endavant, avalua les polítiques lingüístiques de foment, d'ús i de regulació, relacionades amb la normalització de la llengua tant en l'àmbit estatal com en les tres principals autonomies de l'espai català, i també inclou una crònica ben documentada i fonamentada de l'evolució del català en els mitjans tradicionals i territorials (T+T; premsa, ràdio i televisió), d'una banda, i en els nous mitjans i serveis digitals i desterritorialitzats (D+D; l'era digital en xarxa), de l'altra. Llavors, passa en ressenya el procés d'estandardització, la demanda d'un model de llengua per als mitjans, posant èmfasi en el debat sobre la modalitat oral, i la publicació de llibres d'estil. Lloable és el reconeixement de les mancances de dades estadístiques en alguns anys i zones dels Països Catalans, encara que, com ho demostra l'extensa bibliografia, les fonts consultades han estat múltiples. Gifreu, conscient que el volum apareix en un moment crucial d'un camí llarg i incert, exposa els reptes en el nou espai de comunicació: d'una banda, garantir la supervivència del català en les diverses plataformes i, de l'altra, aconseguir que les polítiques dels governs i administracions maldin per promocionar i produir continguts multimèdia, en diferents gèneres i formats, de forma coordinada entre el sector públic i privat, per tot l'àmbit dels Països Catalans.

Així, doncs, l'autor s'aboca a l'anàlisi sobre la normalització del català des dels espais geopolítics territorials físics fins a la nova concepció dels Països Catalans. Per entendre la nova realitat i el futur de la llengua als mitjans, cal anar més enllà del territori històric, perquè, a partir del s. XXI, la *catalanofonia*— és a dir, la comunitat catalanòfona— s'expandeix incorporant les seves diàspores, obviant fronteres físiques i adquirint un nou sentit de pertinença i de participació: Internet, que representava un dels

grans reptes per a una llengua fragmentada, ha resultat ser la millor via per esborrar i repensar les antigues fronteres administratives i polítiques. Ara només podem esperar que aquest assaig, com bé prologa Isidor Marí, no caigui en la ignorància ni en la passivitat per part de polítics i responsables de grups mediàtics, sinó que serveixi per reafirmar la presència que el català ha conquerit en el ciberespai.

Cristina Illamola